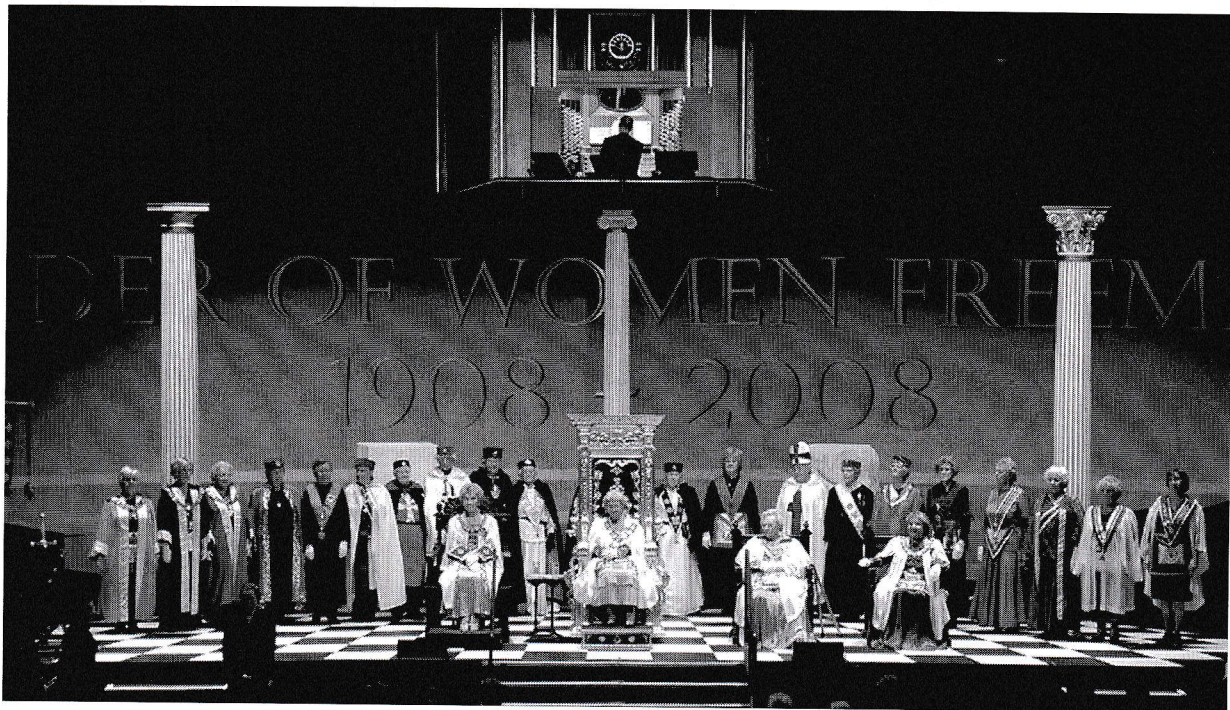

7 czerwca 2008 r. w londyńskim Royal Albert Hall odbyły się zorganizowane z olbrzymim rozmachem uroczyste obchody 100. rocznicy utworzenia Order of Women Freemasons, w których udział wzięło 4 000 braci-kobiet. ❁

DAMY I DŻENTELMENI

D R N O R B E R T W Ó J T O W I C Z

MASONERIA KOBIECA KOJARZY SIĘ WIĘKSZOŚCI OSÓB JEDYNIE Z WOLNOMULARSTWEM LIBERALNYM. CO WIĘCEJ, NIEJEDEN WOLNOMULARZ REGULARNY POWTARZA DZIŚ NICZYM MANTRĘ, ŻE W PRAWDZIWYM WOLNOMULARSTWIE NIE MA MIEJSCA DLA KOBIEC. CZY RZECZYWIŚCIE?

Krótki spacer po Londynie pozwala bardzo szybko rozwiązać te wątpliwości. To właśnie tu, przy 27 Pembridge Gardens w dzielnicy Notting Hill Gate stoi niepozorny trzypiętrowy budynek z niewielkim gankiem w stylu doryckim. Od 1924 r. mieści się w nim główna siedziba działającej prężnie angielskiej braterskiej organizacji zrzeszającej kobiety-wolnomularki, **Order of Women Freemasons**. Z kolei, jakby tego było mało, przy 402 Finchley Road ma swoją siedzibę druga w Londynie kobieca obediencja wolnomularska – **Honourable Fraternity of Ancient Freemasonry**.

Dziś w Polsce kojarzymy powstałą w 1959 r. La Grande Loge Féminine de France*, a dużo mniej wiemy o znacznie starszym angielskim wolnomularstwie kobiecym, któremu kilka lat temu stuknęła przecież już setka. Początków tych obediencji należy szukać w **Le Droit Humain** (określanym przez wyspiarzy mianem Co-masonry). W 1908 r. grupka mężczyzn i kobiet, chcąc odciąć się od teozoficznych konotacji i powrócić do tradycyjnego rozumienia wolnomularstwa, odłączyła się od tego ruchu, tworząc własną obediencję **Honourable Fraternity of Ancient Masonry**, której pierwszym wielkim mistrzem został

Rev. William Frederick Cobb, ówczesny rektor zlokalizowanego przy Bishops-gate w City of London niewielkiego kościoła św. Ethelburga.

Mieszany skład tej struktury spotkał się niezyczliwym przyjęciem przez konserwatywną United Grand Lodge of England, która, stosując sankcje przeciw braciom, którzy chcieliby związać się z tego typu „nieregularnym ciałem wolnomularskim”, skutecznie ograniczała napływ mężczyzn do tej struktury. Po rezygnacji – z powodu złego stanu zdrowia – Cobba w 1912 r. jego następcą została **Marion Lindsay** ➡

Brytyjskie masonki w trakcie ceremonii

Halsey, jako pierwsza kobieta pełniąca w tej strukturze funkcję Wielkiego Mistrza. Po niej młotek Wielkiego Mistrza dzierżyły kolejne panie i tak na przestrzeni wieku najwyższy urząd sprawowany był przez następujące osoby:

- **William Frederick Cobb** (1908-1912),
- **Marion Lindsay Halsey** (1912-1927),
- **Adelaide Daisy Litten** (1928-1938),
- **Lucy Bertram O'Hea** (1938-1948),
- **Mary Gordon Muirhead Hope** (1948-1964),
- **Mildred Rhoda Low** (1964-1976),
- **Frances Hall** (1976-1989),
- **Brenda Irene Fleming-Taylor** (1989-2010) i obecnie,
- **Zuzanka Daniella Penn** (od 2010).

W 1913 r. doszło do znaczącego rozłamu Honourable Fraternity of

Ancient Masonry na skutek działalności grupki, która usiłowała nielegalnie wprowadzić czwarty stopień wtajemniczenia Holy Royal Arch. Osoby te zostały wydalone i powołały wówczas do istnienia konkurencyjną strukturę żeńskiego wolnomularstwa **Honourable Fraternity of Ancient Freemasonry**. Pierwszym Wielkim Mistrzem tej struktury była **Elizabeth Boswell-Reid**, która pełniła funkcję do 1933 r., kiedy to zastąpiła ją córka **Lily Seton Challen**. Obecnie urząd ten sprawuje **Sheila Norden**. Przy okazji warto zauważyć, że w stosunkowo nieodległym czasie po tym rozłamie, bo już w 1929 r., do prac Honourable Fraternity of Ancient Masonry został wprowadzony zarówno Holy Royal Arch, jak i kolejne – w 1946 r. stopień Mark, a w latach czterdziestych i pięćdziesiątych również struktury wyższych stopni rycerskich.

Za kadencji Lindsay Halsey, w 1920 r. władze Honourable Fra-

ternity of Ancient Masonry przesłały do United Grand Lodge of England petycję z prośbą o uznanie tej obediencji, jednakże została ona odrzucona¹. Jedną z kluczowych spraw, o które rozbijała się możliwość porozumienia, był mieszany charakter tej struktury. Mimo to w następnych latach w jej władzach pracowało jeszcze kilku mężczyzn i momentem przełomowym okazał się dopiero 1935 r., kiedy zmarł pełniący funkcję Wielkiego Sekretarza **Peter Slingsby**. Po jego śmierci we władzach obediencji pozostawał jeszcze ostatni mężczyzna, zastępca Wielkiego Mistrza **Peter Birchall**, który został wówczas poproszony o rezygnację. Po tej zmianie w niedługim czasie Honourable Fraternity of Ancient Masonry przekształciła się w strukturę czysto kobiecą, a od 1958 r. używa jednoznacznej nazwy **Order of Women Freemasons**.

Z biegiem czasu zaczęły się też poprawnie układać relacje między

Albert Hall

WM Marion Lindsay Halsey

United Grand Lodge of England a obiema kobiecymi obediencjami. W oświadczeniu z 10 marca 1999 r. UGLoE potwierdziła prawidłowość i szczerść masonerii kobiecej, choć z uwagi na płeć członkowie tych struktur oficjalnie nadal nie mogą uczestniczyć we wspólnych posiedzeniach rytualnych². Mimo to w ostatnich latach można zaobserwować współpracę polegającą choćby na próbach współdzielenia pomieszczeń lożowych.

Dziś Order of Women Freemasons i Honourable Fraternity of Ancient Freemasons zaliczane są do największych organizacji zrzeszających kobiety wolnomularski. Szczególnie aktywny rozrost jego struktur nastąpił w latach pięćdziesiątych i sześćdziesią-

tych. Obecnie Order of Women Freemasons liczy ponad 10 000 członkiń, a poza licznymi lożami w całej **Wielkiej Brytanii** obediencja ta posiada również warsztaty w takich krajach jak **Australia**, **Kanada**, **Republika Południowej Afryki**, **Zimbabwe** i od 2005 r. **Hiszpania**.

Z kolei Honourable Fraternity of Ancient Freemasons poza wyspami ma warsztaty działające na **Gibraltarze**, w **Hiszpanii** i w **Rumunii**. ✨

*Same masonki tej obediencji liczą swoją historię od 1946 r. i w tym roku obchodzą jubileusz 70-lecia. W Polsce działają dwie loże z nią związane: Prometea (2000) i Gaja Aeterna (2010).

REDAKCJA

1 Dokumenty związane z tą sprawą zob.: *The Petition of 1920*, [w:] A. Pilchem-Dayton, *The Open Door. The Order of Women Freemason*. 1908-2008, London 2012, s. 226-231.

2 Dokument niniejszy zob.: *Statement issued by UGLE – 10th March 1999*, <http://www.hfaf.org/hfaf-official/> (dostęp: 15 lutego 2016).

Le Franc-Maçon Polonais • Polish Free Mason • Polnischer Freimaurer

WOLNOMULARZ POLSKI

Liberté – Egalité – Fraternité • Wolność – Równość – Braterstwo

66

ISSN 1231-0115

Wiosna 2016

cena: 20 zł
(w tym 5% VAT)

W NUMERZE

- Wolnomularstwo
konserwatywne, tradycyjne
i liberalne str. 3
- Kiedy powstała
nowoczesna masoneria? str. 6
- Rozmowa z Aszerą,
żoną Pana Bogastr. 9
- „Masom”, kto to jest??? str. 12
- O ezoteryce
w klubie Tarabuk str. 13
- Loża w obozowym piekle... str. 15
- Gaja Aeterna –
garść wspomnień..... str. 17
- Gender: między biologią
a kulturą str. 21
- Damy i dżentelmeni..... str. 23
- Ekwinokcjum wiosenne str. 26
- Świat znowu
zmartwychwstał..... str. 27
- Tajemnica masońskiego
zegara..... str. 30
- Gen. Władysław Sikorski
był wolnomularzem? str. 32
- Mason na czele
Legionów str. 38
- Król Staś i jego
wolnomularskie ogrody str. 42

January Suchodolski, Wjazd gen. Jana Henryka Dąbrowskiego do Rzymu

◊ PISMO PRZYJACIÓŁ SZTUKI KRÓLEWSKIEJ ◊

